

Saksbehandler

Andreas Vikan Røsæg

Telefon

77642117

Vår dato

29.03.2012

Deres dato

Vår ref.

2010/7727 - 73

Deres ref.

Arkivkode

433.52

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse til Miljøverndepartementets brev av 3. januar 2012 om endringer i rovviltforskriften

Rovviltnemnda i region 8 vil her fremme sitt forente syn på Miljøverndepartementets høringsforslag av 3. januar 2012 om endringer i rovviltforskriften.

Endringer i rovviltforskriftens bestemmelser om bestandsmål for bjørn

Vi imøteser Stortingets beslutning om å redusere bestandsmålet for bjørn i Norge, jf. endringsforslag i § 3. Vårt syn er at det, blant annet gjennom Det skandinaviske bjørneprosjektet, er skaffet tilstrekkelig kunnskap om den skandinaviske bjørnebestanden til å kunne fastslå at bjørnebestandens overlevelse ikke trues av en slik reduksjon i det norske bestandsmålet. Den skandinaviske brunbjørnens demografiske egenskaper gjør den uvanlig levedyktig til en brunbjørnbestand å være (*Bjørnens status og økologi i Skandinavia, rapport 2010 – 3 fra Det skandinaviske bjørneprosjektet, Jon E. Swenson et. al.*).

Vi støtter opp om Miljøverndepartementets forslag om å gi reduksjon i bestandsmålet i region sju og åtte, jf. endringsforslag i § 4. En reduksjon i bestandsmålet i region 8 vil konkret bidra til å hindre ytterligere nedleggelser av sauebruk i randsonen til A-området for bjørn (*det området der bestandsmålet for bjørn skal nås og opprettholdes jf. forvaltningsplan for rovvilt og prinsippet om en differensiert forvaltning*). Hvert bruk er viktig for å ivareta nettet av landbruksfaglig kompetanse i en region med store avstander, og har betydning for å opprettholde bosettingen i distriktene.

I regionen er det gjennom de siste 20–30 år gjennomført omstillinger i bjørneutsatte områder som Pasvikdalen, Målselvdalen, Kirkesdalen, Rostadalen og Dividalen, dette i tråd med nasjonale føringer. I disse områdene er det i dag ingen sauebruk.

Distriktene i Troms og Finnmark er preget av nærhet til ”urørt” natur, noe som er en kvalitet ved regionen. Men gardbrukere som driver med sau, storfe eller geit merker at nærheten byr på utfordringer. Her er ingen buffer (tettsteder og åpne kulturlandskaper) mellom bjørnehabitater og husdyr som beiter bak låvedøra.

I høringsdokumentet hevdes det at bjørn ikke regnes for å være en vesentlig skadevolder på tamrein. I Sverige gjennomførte Udtja sameby, Gällivare skogsameby og Det skandinaviske bjørneprosjektet i 2010 en studie av bjørnepredasjon på rein. I Udtja ble 1 200 drektige reinsimler merket. Her var seks bjørner merket med sendere som, når de kom nærmere enn

100 meter fra en merket reinsimle kommuniserte med reinsimlas sender. Slik kunne en finne kadaver etter reinkalver der bjørnen hadde vært i nærheten av reinssimler. Studien har så langt et begrenset datamateriale, men den indikerer at all bjørn som er der reiner kalver, dreper og spiser reinkalver, og når bjørnen er i kalvingsområdet dreper den gjennomsnittlig en reinkalv hver dag.

Nærmere 40 000 svenske rein har sommerbeite i A-området for bjørn i Troms. Disse reinene har også sitt kalvingsland her. Tap av svensk rein til rovvilt i Norge blir ikke registrert i det norske dokumentasjonssystemet, men de svenske samebyene oppgir at tapet er omfattende. Som kjent har vi ikke effektive forebyggende tiltak i forhold til rein. I Troms er A-område for bjørn og kalvingsområde for rein i stor grad overlappende. I Troms er det heller ikke noe alternativt A-område som kan vurderes da alle andre alternativ ville medført mye større konflikt med sauebruk, og fortsatt konflikt med kalvingsland for rein, Utfordringen opp mot rein er også stor i hele Finnmark. I region 8 problematiserer dette rovviltforlikets klare tale om at det ikke skal være rovvilt som representerer et skadepotensial i beiteområder for sau eller i kalvingsområder for rein.

I region 8 er det en jevn fordeling av registrerte hannbjørner og hunnbjørner. De siste årene har vi hatt få streifende hanner langt fra A-områdene, og dette er svært positivt da dette medfører at vi har lite skader til sau. Vi anser det som et faktum at bruk av bjørnekullsimuleringsmodellen (BKS-modellen) vil medføre at antall binner vil måtte økes i regionen. Ved en reduksjon fra seks til fem ynglinger anser vi at dette vil kunne gjøres innenfor dagens A-områder for bjørn. Dersom reduksjonen ikke kommer til vår region som foreslått, anser vi at A-områdene for bjørn må utvides. På bakgrunn av at så mange dalfører allerede er tømte for sau vil dette være svært konfliktskapende og omstridt.

I region 5 og 6 har problemet med streifende hanner som har forårsaket skade vært større. Dokumenterte skader er hovedsakelig utenfor A-områdene. Vår oppfatning er at dette problemet ikke vil løses ved å redusere målet om antall ynglinger innenfor A-områdene i region 5 og 6. Reduksjonen bør derfor som foreslått gjøres i region 8, og dette vil da bidra til mindre tap av beitedyr (rein) innenfor A-området.

Endringer når det gjelder forvaltningsmyndighet på bjørn

Vi slutter oss til departementets forslag til endringer i rovviltforskriftens § 7. Men, vårt syn er at det vil være en kilde til usikkerhet å bare legge dokumenterte data om siste års yngling til grunn ved avgjørelse av om nemnda skal ha myndighet til å forvalte bjørn. Vi mener det burde vært som for jerv og gaupe, at nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Og vi foreslår at rovviltforskriften endres slik at nemndas myndighet baseres på data fra de tre siste år også for bjørn. Vi mener en slik endring vil styrke tryggheten og forutsigbarheten innenfor den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt i norsk natur. Ved å se litt lenger tilbake i tid, vil vedtakene som rovviltnemnda fatter bli mer robuste og langsiktige.

Estimat av antall bjørneynglinger

Vi mener et pålitelig estimat best oppnås ved å simulere den faktiske bjørnebestanden i Norge. For å gjøre dette må en ta hensyn til fangst–gjenfangst, noe BKS-modellen som Det skandinaviske bjørneprosjektet utviklet på oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning ikke gjør.

Miljøverndepartementet skriver i høringsforslaget: ”I 2010 ble det beregnet at det mest sannsynlig ble født seks (6,2) kull med bjørneunger på landsbasis”. Vi vil påpeke at tallet 6,2 i realiteten er et estimat basert på en minimumsbestand, ikke på en sannsynlig bestand.

Vi har forståelse for at beregninger etter fangst–gjenfangst metoden kan by på utfordringer når det gjelder å finne en sikker modell for Norges adskilte forvaltningsområder for bjørn, hvor hvert område har et lite datagrunnlag. Vi mener likevel at fangst–gjenfangst bør inn i beregningen for hvor mye bjørn vi har i Norge. Det er flere ulike metoder for å bruke fangst–gjenfangst til å estimere en bestand. Vi overlater til fagpersoner å finne den beste metoden. For beregning av om ti årlige ynglinger er nådd på landsbasis vil datamaterialet for beregninger etter fangst–gjenfangst bli betydelig større, og mer pålitelig enn innen den enkelte region.

Vi har tillitt til BKS-modellen, men i nåværende form beregner ikke modellen antall ynglinger basert på en antatt bestand. Den beregner antall ynglinger basert på en minimumsbestand. Ved å inkludere en fangst–gjenfangst metode vil estimatet svært trolig komme nærmere den reelle bestandsstørrelsen. Metoder for å beregne en bestand ut fra fangst–gjenfangst finnes, også når innsamlingen ikke er systematisk. Dermed blir det ikke presist som Miljøverndepartementet legger til grunn: ”at resultatene fra DNA-analysene av bjørn som rapporteres av Rovdata i april hvert år, er det nærmeste vi kommer å vite hvor mange brunbjørner vi har i Norge”.

I høringsdokumentet hevder Miljøverndepartementet at: ”Den vitenskapelige modellen representerer den best mulig tilgjengelige kunnskapen om antall årlige ynglinger av bjørn i Norge”. Fangst–gjenfangst er en tilgjengelig metode som kan gi et bedre estimat. Vi siterer fra ”Linking noninvasive genetic sampling and traditional monitoring to aid management of a trans-border carnivore population, Bischof & Swenson 2012” som sier: *To answer the specific question posed by Norwegian management authorities, we based the analyses presented here on the number of individual females identified rather than an estimated female population size. With minor modification the model could also base its predictions on a total estimate of females obtainable from NGS-based capture–mark–recapture methods.* Vi vil også presisere at antatte familiegrupper av gaupe, og antatte ynglinger av jerv regnes som dokumentasjon som inngår i beregning av antall ynglinger. Det vil således ikke være vesentlig annerledes å legge et faglig etterprøvbart estimat, som fangst–gjenfangst, til grunn ved bruk av BKS-modellen.

Konklusjon

Vi støtter en reduksjon i bestandsmålet for bjørn i region 8. Vi mener fangst–gjenfangst estimerer må tas inn i BKS-modellen dersom den skal brukes til å simulere antall bjørnekull som fødes i den enkelte region. Rovviltnemndas myndighet bør baseres på data fra siste tre år også når det gjelder bjørn.

Med hilsen

Leder for rovviltnemnda

